IV

(EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrit 2009 vastu võetud õigusaktid)

KOMISJONI OTSUS,

10. detsember 2008,

Itaalia riigiabi C 31/06 (ex N 621/05) kohta, mis hõlmab linnugripi vältimiseks võetavaid kiireloomulisi meetmeid

(teatavaks tehtud numbri K(2008) 7802 all)

(ainult itaaliakeelne tekst on autentne)

(2010/332/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama nimetatud artikli alusel oma märkusi ja võttes arvesse esitatud märkusi

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

(1) Itaalia alaline esindus Euroopa Liidu juures teatas komisjonile 9. detsembri 2005. aasta kirjas, mis registreeriti 13. detsembril 2005, asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt 30. novembri 2005. aasta seadusest nr 244 (seadus nr 244/05).

(2) Komisjon palus 14. veebruaril 2006. aastal saadetud teleksisõnumis (viide AGR 4535) ja 20. märtsil 2006. aastal saadetud teleksisõnumis (viide AGR 7800) esitada lisateavet.

(3) Itaalia ametiasutused edastasid 2. märtsi 2006. aasta kirjas, mis registreeriti 3. märtsil 2006, komisjonile 10. jaanuari 2006. aasta dekreet-seaduse nr 2 artikli 1a lõiked 8 ja 10 kuni 14. Nimetatud dekreet-seadus võeti 11. märtsi 2006. aasta seadusega nr 81 (seadus nr 81/06) muudetud kujul seadusena vastu. Selle seadusega muudeti seaduse nr 244/05 artiklit 5. Artikli 1a sätteid, millega loodi linnukasvatuse kiireloomuliste meetmete fond, käsitleti riigiabi nr 322/2006 raames.

(4) 20. aprilli 2006. aasta kirjas, mis registreeriti 25. aprillil 2006, edastasid Itaalia ametiasutused lisateabe.

(5) Komisjon palus 13. juuni 2006. aasta kirjas otsuse tõlkimiseks kuluvat aega silmas pidades, et Itaalia ametiasutused pikendaksid nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 [1] artikli 4 lõikes 5 sätestatud komisjoni otsuse tegemise tähtaega 30 päeva võrra, st kuni 2006. aasta 26. juulini.

(6) Itaalia ametiasutused andsid 22. juuni 2006. aasta kirjas, mis registreeriti 23. juunil 2006, nõusoleku komisjoni küsitud tähtaja pikendamiseks.

(7) Komisjon teatas 5. juuli 2006. aasta kirjas Itaaliale oma otsusest alustada osa kõnealuste abimeetmete suhtes asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust.

(8) Itaalia alaline esindus Euroopa Liidu juures edastas komisjonile 19. juuli 2006. aasta kirjas, mis registreeriti 3. augustil 2006, Itaalia ametiasutuste märkused ametliku juurdlusmenetluse alustamise otsuse kohta.

(9) Komisjoni otsus menetluse alustamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* [2]. Komisjon palus asjaosalistel esitada oma märkused kõnealuse abi kohta.

(10) Komisjonile ei laekunud asjaosaliste märkusi antud küsimuses.

(11) Komisjon palus 7. mai 2008. aasta kirjas Itaalia ametiasutustel esitada lisateavet, mis võimaldaks komisjonil kõnealuse asja lõpetada. Itaalia ametiasutused ei vastanud.

(12) Komisjon saatis 30. oktoobri 2008. aasta kirjas Itaalia ametiasutustele meeldetuletuse. Itaalia ametiasutused edastasid 4. novembri 2008. aasta kirjades komisjonile 7. mai 2008. aasta kirjas nõutud teabe ja kinnitasid, et nad ei ole võtnud meetmeid, mida käsitleti seaduse nr 81/06 artikli 1a lõikega 7 muudetud dekreet-seaduse nr 202/2005 artikli 5 punktides 1, 3a ja 3c.

[1] EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.
[2] ELT C 233, 28.9.2006, lk 5.

II. **MEETMETE KIRJELDUS**

Pealkiri

(13) Kiireloomulised meetmed linnugripi vältimiseks.

Õiguslik alus

(14) 10. jaanuari 2006. aasta dekreet-seaduse nr 2 seaduseks muutmise 11. märtsi 2006. aasta seaduse nr 81 (seadus nr 81/06) artikli 1a lõikega 7 muudetud 1. oktoobri 2005. aasta dekreet-seaduse nr 202 (dekreet-seadus 202/05) (mis on seaduseks muudetud 30. novembri 2005. aasta seadusega nr 244 (seadus 244/05)) ([3]) artikkel 5.

(15) Põllumajanduspoliitika ministeeriumi 13. jaanuari 2006. aasta dekreet (13. jaanuari 2006. aasta dekreet), millega võetakse vastu üksikasjalikud rakendusjuhised linnuliha turult eemaldamiseks seaduse nr 244/2005 artikli 5 punktides 1 ja 2 sätestatud tähtaegade jooksul ([4]).

(16) Seaduse nr 81/06 ([5]) artikli 1a lõiked 8, 10, 11 ja 12.

Eelarve

(17) Eri meetmete rahastamiseks vajalikud ressursid pärinevad riigieelarvest. Itaalia ametiasutused on teatanud, et 120 miljoni euro suurused eelarvevahendid jagunevad järgmiselt: 20 miljonit eurot eraldatakse toiduabi jaoks ja 100 miljonit eurot *linnukasvatuse kiireloomuliste meetmete fondi* rajamiseks.

Meetmete võtmise kestus

(18) Itaalia ametiasutused kavatsesid abi anda kuni 2007. aasta 1. jaanuarini, kuid praeguseni ei ole nende meetmete kaudu mingit abi eraldatud.

Abi saajad

(19) Linnukasvatusmajandid, tapamajad ja linnuliha töötlemise ettevõtted, linnuliha hulgikaubanduse ettevõtted ja linnusööda tootjad.

Meetmed

(20) Seaduse nr 81/06 artikli 1a lõikega 7 muudetud dekreet-seaduse nr 202/05 artiklis 5 on sätestatud järgmised meetmed:

a) AGEA ostab humanitaarabi vajadusteks 17 000 tonni linnuliha ja linnulihatooteid (punktid 1 ja 2);

b) riiklike maksude ja sotsiaalmaksete tasumise edasilükkamine ning maksusoodustused linnulihasektori ettevõtete jaoks (punkt 3a);

c) abi linnulihasektori kriitilise olukorra pärast kannatavate ettevõtete ümberkujundamiseks ja ümberkorraldamiseks vajaliku laenu jaoks (punkt 3c).

(21) Seaduse nr 81/06 artikli 1a punktides 8, 10, 11 ja 12 on ette nähtud, et põllumajanduspoliitika ministeeriumi juurde luuakse linnukasvatuse kiireloomuliste meetmete fond (edaspidi „fond”), mille eelarve on 2006. aastal 100 miljonit krooni, mida kasutatakse järgmiselt:

a) linnulihasektori päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavaks abiks (vastavalt ühenduse suunistele raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta) ([6]);

b) linnukasvatajate tulu vähenemise või lisakulu hüvitamiseks seoses linnugripi ennetamiseks või likvideerimiseks rakendatavate ühenduse, riiklike või piirkondlike kavadega või kaudsete kahjude hüvitamiseks, mis on tulenenud lindude veo piirangutest või sanitaarameti korraldustest tingitud tootmisseisakutest;

c) tootmiskatkestuste korral antavaks abiks (vastavalt ühenduse suunistele riigiabi andmise kohta linnulihasektoris, ([7]) punkt 9);

d) bioloogilise ja sanitaarohutuse alasteks investeeringuteks linnukasvatusmajandites;

e) sanitaarasutuste poolt lindude heaolu parandamiseks ja tootmisüksuste ülekoormuse vältimiseks nõutud tapmistest või lindude veo keelustamisest tingitud kahju hüvitamiseks.

(22) Seaduse nr 81/06 artikli 1a punktis 12 on sätestatud, et fondi vahenditest rahastatava abi üksikasjalikud rakendus-eeskirjad võetakse vastu põllumajanduspoliitika ministeeriumi ja tervishoiuministeeriumi dekreetidega. Oma 20. aprilli 2006. aasta kirjas kohustusid Itaalia ametiasutused teatama asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt kõnealustest dekreetidest komisjonile.

(23) Itaalia alaline esindus Euroopa Liidu juures teatas komisjonile 23. mai 2006. aasta kirjas, mis registreeriti samal kuupäeval, asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt ministeeriumi dekreedist fondi rahastatava abi rakendusmeetmete kohta. Need meetmed kiideti riigiabi toimiku N 322/06 ([8]) koosseisus heaks.

([3]) Itaalia Vabariigi Ametlik Teataja, 30.11.2005, üldseeria nr 279, lk 44.
([4]) Itaalia Vabariigi Ametlik Teataja, 26.1.2006, üldseeria nr 21, lk 50.
([5]) Itaalia Vabariigi Ametlik Teataja, 11.3.2006, tavalisa nr 58.
([6]) ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.
([7]) EÜT C 28, 1.2.2000, lk 2.
([8]) Osa A kiideti heaks 10.7.2007. a asta kirjaga K(2007) 3249 ja osa B 13.5.2008. aasta kirjaga D(2008) 13797 (viide AGR 11275).

(24) Komisjon soovitas Itaalia ametiasutustel mitmel korral mitte võtta dekreet-seaduse nr 202/05 artiklis 5 sätestatud meedet, mis hõlmas külmutatud liha kasutamist humanitaarabi vajadusteks ([9]).

(25) 13. jaanuari 2006. aasta dekreedis, millega määrati kord, mille alusel AGEA ostab ühendusest pärinevaid linnuliha-tooteid, nähti ette järgmised ostuhinnad:

Rümbad ja tükeldatud liha	Värske liha (eurot/kg)	Külmutatud liha (eurot/kg)
Kanad Golden ja/või Livournais	2,40	2,10
Kanad Vallespluga	2,40	2,10
Kanad	1,40	1,20
Kanakintsud	1,40	1,20
Kanatiivad	1,00	0,80
Kalkunikoivad	1,00	0,80
Kalkunikintsud	1,10	0,90
Kalkunitiivad	1,00	0,80
Kalkun (rinnaliha)	1,30	1,10
Pärlkanad ja pardid	2,40	2,10

(26) Humanitaarabi vajadusteks võivad oma toodangut pakkuda kõik füüsilised või juriidilised isikud, kes on tegutsenud linnukasvatuse ja linnuliha töötlemise valdkonnas vähemalt 12 kuud pärast 13. jaanuari 2006. aasta dekreedi jõustumist ja kes on selle tegevusega seoses registreeritud kaubanduskoja peetavas registris.

III. MENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSTE KIRJELDUS

(27) Seaduse nr 81/06 artikli 1a punkte 8, 10, 11 ja 12 (millega luuakse fond lõppotsuse põhjenduse 21 alapunktides a–e kirjeldatud meetmete rahastamiseks) käsitleti riigiabi toimiku N 322/2006 koosseisus ning need leiti olevat ühisturuga kokkusobivad, ([10]) kuivõrd nende puhul on täidetud suuniste ([11]) punktides 4.1, 4.2, 9 ja 11.4 sätestatud asjakohased kriteeriumid.

(28) Käesolev otsus hõlmab seega osameetmeid, mis on sätestatud põhjenduse 20 alapunktides a, b ja c, mis käsitlevad humanitaarabi vajadusteks 17 000 tonni linnuliha ja linnulihatoodete ostmist AGEA poolt, riigimaksude ja sotsiaalmaksete edasilükkamist ja maksusoodustuste kohaldamist linnukasvatussektori ettevõtete suhtes ning abi andmist kriisiolukorrast mõjutatud linnukasvatusettevõtete ümberkujundamiseks ja ümberkorraldamiseks.

(29) Põhjenduses 20 kirjeldatud meetmed tunduvad vastavat riigiabi mõistele selles tähenduses, et nendega seotud vahendeid antakse riigi ressurssidest selleks, et hüvitada riigiasutuste finantsmeetmete rakendamise tulemusena saamata jäänud tulu või kehtestada linnuliha ostuhinnad, ning et need meetmed võivad mõjutada kaubavahetust sellepärast, et Itaalia osakaal kõnealuses toodangus on suur (2004. aastal oli Itaalia Euroopa Liidu suuruselt neljas linnulihatootja).

(30) Itaalia ametiasutused ei edastanud mingit teavet, mis oleks võimaldanud põhjendada kõnealuseid meetmeid riigiabi valdkonnas kohaldatavate eeskirjadega, eeskätt suuniste ([12]) punktiga 11.4 ning ühenduse suunistega raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ([13]). Seetõttu ei saanud komisjon välistada, et kõnealune abi kujutab endast tegevustoetust, st abi, millega hüvitatakse ettevõttele kulud, mida ta oleks tavaolukorras ettevõtte tavapärase halduse või tegevuse käigus kandnud.

(31) Seetõttu alustas komisjon EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlust, kuivõrd esines kahtlus seaduse nr 81/06 artikli 1a lõikega 7 muudetud dekreet-seaduse nr 202/05 artiklis 5 käsitletud meetmete kokkusobivuses ühisturuga. Osutatud artikli 88 kohaselt võib pidada ühisturuga kokkusobivaks abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

IV. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

(32) Komisjonile ei laekunud pärast menetluse alustamist ühtegi märkust.

V. ITAALIA MÄRKUSED

(33) Itaalia ametiasutused edastasid oma märkused menetluse alustamise kohta 19. juuli 2006. aasta kirjas, mis registreeriti 3. augustil 2006.

(34) Esmalt juhtisid Itaalia ametiasutused komisjoni tähelepanu asjaolule, et vaatamata kriitilisele olukorrale ei ole asjaomaseid meetmeid siiani võetud.

([9]) 12.12.2005. aasta kirjaga D(2005)38372 (viide AGR 31606), 20.3.2006. aasta teleksisõnumiga D(2006)9256 (viide AGRI 7800) ja 12.4.2006. aasta kirjaga D(2006) 1927 (arengu peadirektoraat).
([10]) Vt märkus 7.
([11]) Vt märkus 6.
([12]) Vt märkus 6.
([13]) Vt märkus 5.

(35) Seejärel viitasid Itaalia ametiasutused menetluse alustamise otsuse punktile 18, kus on osutatud, et asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(36) Itaalia ametiasutused järeldasid sellest, et õigusakti mõtte ja sätete tõlgenduse kohaselt ei ole riigiabi keelatud mitte põhimõtteliselt ja üldiselt, vaid üksnes niivõrd, kuivõrd see kahjustab kaubandust ja annab abi saavatele ettevõtetele turul eelisseisundi.

(37) Itaalia ametiasutuste arvates võib antud juhul järeldada, et sellised tõlgendused on välistatud, sest seadusandja soovis vaid kehtestada korda sektoris valitsevast kriisist tingitud kahjude osaliseks ja tagantjärele hüvitamiseks.

(38) Seoses sellega rõhutasid nad eeskätt, et alapunktis b osutatud meetmeid (riigimaksude ja sotsiaalmaksete edasilükkamine ning maksusoodustuste kohaldamine linnukasvatussektori ettevõtete suhtes (seaduse nr 81/06 artikli 1a lõike 7 punkt 3a)) kohaldatakse vaid miinimumabina, juhul kui mõne mu meetme raames ei kasutata täielikult ära Itaaliale kolmeks aastaks eraldatud rahalisi vahendeid.

(39) Itaalia ametiasutused viitasid menetluse alustamise otsuse punktile 22, milles on osutatud võimalusele kohaldada asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis c sätestatud erandit, mille kohaselt võib ühisturuga kokkusobivaks pidada abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(40) Nad rõhutasid, et antud juhul on tegemist erakorralise sündmusega ning et õiguse ja väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on erakorralise sündmusega seotud asjaolusid vaja faktiliselt tõestada vaid juhul, kui asjaolude kindlakstegemine on seotud kahtluse või ebakindlusega.

(41) Itaalia ametiasutused juhtisid komisjoni tähelepanu ka asjaolule, et kui komisjon otsustab, et asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c ei ole asjaomase meetme suhtes võimalik kohaldada, peaks see meede olema lubatav vastavalt artikli 87 lõike 2 punktile b, milles on sätestatud, et ühisturuga sobib kokku loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi.

(42) Antud juhul on ministrite nõukogu sõnaselgelt tunnistanud olukorra erakorralisust, kui ta on kiitnud heaks 25. aprilli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 679/2006, millega muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2771/75 ja (EMÜ) nr 2777/75 seoses turgude toetamiseks võetavate erakorraliste meetmetega ([14]).

(43) Itaalia ametiasutused on seisukohal, et sündmust, mida on hinnatud erakorraliseks seoses erakorraliste turumeetmete kehtestamisega, ei saa hinnata tavapäraseks seoses sellesama kriisiolukorra lahendamiseks mõeldud riigiabile antava hinnanguga.

(44) Lõpuks märkisid Itaalia ametiasutused, et ka komisjon ise on tunnistanud sündmuse erakorralisust, kui ta võttis vastu 3. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1010/2006 muna- ja kodulinnulihasektori teatavate erakorraliste turutoetusmeetmete kohta teatavates liikmesriikides ([15]).

VI. ABIMEETME HINDAMINE

1. EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohase riigiabi keelustamine

(45) Asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(46) Otsuse punktis 20 osutatud meetmed kujutavad endast riigiabi, sest sellega antakse majanduslik eelis (saamata jäänud kasu hüvitatakse riigi vahenditest ja kehtestatakse ostuhinnad linnulihale, mida ei saa linnugripi tõttu ühenduse turul müüa) teatavale majandussektorile (linnukasvatus), tegemist on riigi ressurssidest pärineva rahastamisega ning kõnealused meetmed võivad mõjutada kaubandust.

([14]) ELT L 119, 4.5.2006, lk 1.
([15]) ELT L 180, 4.7.2006, lk 3.

(47) Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt tähendab teatava ettevõtte konkurentsiolukorra parandamine riigiabi vahenditega üldjuhul konkurentsi tekitamist konkureerivate ettevõtete suhtes, kellele sellist abi ei anta ([16]). Kohtupraktikast ilmneb, et suhteliselt väike abisumma või abi saava ettevõtja suhteline väiksus ei välista iseenesest ühendusesisese kaubanduse mõjutamise võimalust ([17]).

(48) Meede mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust juhul, kui see takistab importi teistest liikmesriikidest või soodustab eksporti teistesse liikmesriikidesse. Määravaks on seejuures asjaolu, kas ühendusesisene kaubandus areneb või võib areneda kõnealuse meetme tõttu erinevalt.

(49) Abikavaga hõlmatud toode on liikmesriikidevahelise kaubanduse subjekt ja on seega seotud konkurentsiga.

(50) Seega on kaubavahetuse mõjutamise ja konkurentsi moonutamisega seotud kriteeriumid täiel määral täidetud.

(51) Kõnealused meetmed kujutavad seega endast riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(52) Asjaolu, et meetme eesmärk on hüvitada linnukasvatussektorile linnugripist tingitud kahju, ei muuda mingil viisil abi olemust, kui selle puhul on täidetud artikli 87 lõikes 1 sätestatud tingimused nagu antud juhul. Pidades silmas asjaolu, et otsusest teatati 2005. aastal, samas kui uued ühenduse suunised põllumajandus- ja metsandustoetuste kohta kehtivad ajavahemikul 2007–2013, ([18]) nähakse antud olukorras kohaldatavates suunistes vastupidi sõnaselgelt ette võimalus anda abi loodusõnnetustest ja erakorralistest sündmustest või looma- ja taimehaigustest tingitud kahju hüvitamiseks.

2. **Hinnang meetme kokkusobivusele ühisturuga**

(53) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 osutatud keeld ei ole absoluutne. Selleks et meedet saaks käsitada ühisturuga kokkusobivana, peab selle kohta kehtima üks artikli 87 lõigetes 2 või 3 sätestatud eranditest. Komisjon vaatleb allpool, millistel tingimustel kohaldatakse asutamislepingu artikli 87 lõike 2 punkti b sätteid ja loomahaigusi käsitlevaid ajavahemiku 2000–2006 põllumajandussuuniseid, mis kehtisid kõnealusest meetmest teatamise ajal 2005. aasta jooksul.

EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 2 sätestatud erandid

(54) Itaalia ametiasutused osutasid EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 2 punktile b, mille kohaselt on ühisturuga kokkusobiv erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi. Oma 19. juuli 2006. aasta kirjas nimetavad Itaalia ametiasutused linnugrippi erakorraliseks sündmuseks.

(55) Et asutamisleping ei hõlma mõistete „erakorraline sündmus" ja „loodusõnnetus" määratlust, tuleb kontrollida, kas Itaaliat tabanud linnugrippi võib käsitada loodusõnnetusena asutamislepingu artikli 87 lõike 2 punkti b tähenduses. Et tegemist on eranditega asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 sätestatud riigiabi üldise ühisturuga kokkusobimatuse põhimõttest, esitab komisjon tavaliselt artikli 87 lõike 2 punktis b sisalduvate mõistete „loodusõnnetus" ja „erakorralised sündmused" piirava tõlgenduse, mis on toodud ka suuniste punktis 11.2.

(56) Sellise piirava tõlgenduse vajalikkust on järjekindlalt rõhutanud Euroopa Kohus ([19]).

(57) Siiani on komisjon käsitanud loodusõnnetustena maavärinaid, laviine, maalihkeid ja üleujutusi. Erakorralisteks sündmusteks on peetud sõdu, riigi siserahutusi ja streike ning teatavatel juhtudel sõltuvalt raskusastmest ka raskeid tuuma- ja tööstusõnnetusi ning tulekahjusid, mis on toonud kaasa suuri kaotusi.

(58) Üldpõhimõttena ei nõustu komisjon sellega, et loomavõi taimehaiguste koldeid võiks seostada loodusõnnetuste või erakorraliste sündmustega. Samas on komisjon ühel juhul leidnud, et teatava loomahaiguse pretsedenditu levik on erakorralise sündmus ([20]).

(59) Tavaliselt on komisjon käsitanud linnugrippi loomahaigusena ([21]) ja rakendanud suunistes juba ammu sätestatud põhimõtteid looma- ja taimehaigustega võitlemise kohta.

([16]) Euroopa Kohtu 17. septembri 1980. aasta otsus kohtuasjas C-730/79, EKL 1980, lk 2671, punktid 11 ja 12.

([17]) Euroopa Kohtu 21. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-142/87, EKL 1990, lk I-959, punkt 43, ja 14. septembri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-278/92 ja C-280/92, EKL 1994, lk I-4103, punktid 40–42.

([18]) ELT C 319, 27.12.2006, lk 1.

([19]) Euroopa Kohtu 11. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-73/03, Hispaania *vs.* komisjon, punkt 37, ja 23. veebruari 2006. aasta otsus kohtuasjades C-346/03 ja C-529/03, Giuseppe Atzeni jt, punkt 79.

([20]) Silmas on peetud eeskätt veiste spongiformse entsefalopaatia kriisist mõjutatud loomakasvatajatele antavat abi – vt 27.7.2001. aasta kirja D(2001) 290558 (viide AGR 25807), juhtum NN46/01, 9.11.2001. aasta kirja D(2001) 292096 (viide AGR 37860), juhtum N 657/01, ja 27.7.2001. aasta kirja D(2001) 290526 (viide AGR 25798), juhtum N 437/01.

([21]) Seda on muu hulgas nimetatud ka Maailma Loomatervishoiu Organisatsiooni koostatud loomahaiguste nimekirjas.

(60) Üldjuhul peavad erakorralise sündmuse puhul ilmnema sündmuse sellised omadused, mis oma olemuse ja asjaomastele ettevõtjatele avaldatava mõju poolest eristuvad selgelt tavapärastest olukordadest ega kuulu turu tavapäraste toimimistingimuste alla.

(61) Kuid Itaalia ametiasutuste esitatud andmetest ei ilmne, et kõnealusel haigusel oleks erakorralise sündmuse tunnuseid; pigem on tegemist korduva sündmusega.

(62) Itaalia ametiasutuste väitel tunnistas ministrite nõukogu sõnaselgelt kõnealuse sündmuse erakorralist iseloomu, kui ta võttis vastu määruse (EÜ) nr 679/2006 ning määruse (EÜ) nr 1010/2006.

(63) Kõnealustel juhtudel tõi linnugripp kaasa linnuliha ja munade tarbimise vähenemise teatavates liikmesriikides ja põhjustas suure hinnalanguse. Muna- ja linnulihaturgu reguleeriv korraldus võimaldas Euroopa Liidul osaleda hüvitusmeetmete rahastamises üksnes juhul, kui teatavas majandis avastati linnugripp, või juhul, kui veterinaarteenistuse korraldusel piirati loomade vedu. Puudus igasugune võimalus anda ühenduse abi selleks, et lahendada turuprobleeme, mis olid tingitud müügi vähenemisest tarbijate usalduse languse tõttu. Võttes arvesse turukriisi tõsidust teatavates riikides 2006. aastal, lubas komisjon ühendusel osaleda kuni 50 % ulatuses turutoetusmeetmete rahastamises, ülejäänu kaeti riiklikest eelarvevahenditest.

(64) Komisjon rõhutab, et sektori varasema tavapärase hinnataseme kokkuvarisemine ei tähenda iseenesest erakorralist sündmust asutamislepingu tähenduses. Pigem on tegemist teatavates põllumajandusharudes hästi tuntud konjunktuuriolukorraga, mis on tingitud mitmetest asjaoludest, näiteks pakkumise ja nõudluse ebakohasest kavandamisest (seda tõendavad näiteks sealihasektori regulaarsed hinnataseme kõikumised), või selgelt kaubanduslikest teguritest, mille põhjust ei saa pidada erakorraliseks sündmuseks (näiteks tarbijate eelistuse kaldumine asendavate toodete kasuks). Samamoodi ei saa erakorralise sündmusena käsitada sellise tänapäeva maailmas esineva hästituntud haiguse nagu linnugripi olemasolu. Vastupidi, haiguse leviku ja sellest tingitud linnulihasektori kriisi põhjusteks võisid teatavatel juhtudel olla haiguse leviku kontrolli all hoidmiseks ette nähtud vajalike ohutus- ja ennetuseeskirjade oluline täitmatajätmine.

(65) Eespool osutatud määrustes sätestatud turutoetusmeetmete abil kavatses komisjon vähendada linnugripist tingitud kriisi negatiivset mõju turule. Sellise vahendi kasutuselevõtuga väljendas komisjon oma kindlat soovi sekkuda kriisi käiku ja välistada täielikult igasuguse muu sekkumise, mille mõju kaubandusele loetakse nii suureks, et see oleks vastuolus ühiste huvidega.

(66) Seejuures ei esitanud Itaalia ametiasutused ühtegi põhjendust selle kohta, mille poolest antud olukord erineb teistest linnugripi juhtudest, mida ei käsitatud erakorraliste sündmustena. Seetõttu ei saa Itaalia ametiasutuste kavandatud abi olla lubatav järgmisel õiguslikul alusel: artikli 87 lõikes 2 sätestatud erandeid ei saa kohaldada. Täpsemalt ei saa kohaldada punkti b sätteid, mille kohaselt on ühisturuga kokkusobivad loodusõnnetuse või muude erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi.

EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 3 sätestatud erandid

(67) Järgnevalt tuleb vaadelda, kas kõnealust meedet võib pidada ühisturuga kokkusobivaks asutamislepingu artikli 87 lõike 3 alusel. Täpsemalt on asjakohased punkti c sätted, mille kohaselt võib ühisturuga kokkusobivaks pidada abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(68) Suuniste punktis 11.4 on sätestatud, mil viisil võib loomahaigustega põhjustatud kahju põllumajandustootjatele riigiabiga hüvitada.

(69) Suunistes on täpsustatud, et kui põllumajandustootja kaotab episootia tõttu oma looma või kui tema taimekultuurid nakatuvad taimehaigusesse, ei ole üldjuhul tegemist loodusõnnetuse või erakorralise sündmusega asutamislepingu tähenduses. Sellisel juhul võib komisjon lubada abi, mille eesmärk on hüvitada tekkinud kahju ja vältida tulevast kahju, üksnes asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel. Kõnealuses artiklis on sätestatud, et abi, mille eesmärk on teatava tegevuse arengu toetamine, võib pidada ühisturuga kokkusobivaks juhul, kui see ei mõjuta kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(70) Selle erandi kohaldamiseks peab liikmesriik tõendama, et kõnealuse meetme ühisturuga kokkusobivuseks vajalikud tingimused on täidetud.

(71) Suuniste punkti 11.4 kohaselt leiab komisjon, et põllumajandustootjatele sellise abi andmine, millega hüvitatakse looma- ja taimehaigustest tulenev kahju, on lubatav vaid asjakohase ühenduse, riikliku või piirkondliku kava raames, mille eesmärk on kõnealuse haiguse ennetamine, selle leviku kontrollimine või likvideerimine. Abi, mille andmise eesmärk on lihtsalt hüvitada põllumajandustootjate kantud kahju ja mis ei ole samas seotud probleemi põhjuste kõrvaldamiseks võetavate meetmetega, tuleb käsitada tegevustoetusena, mis ei ole ühisturuga kokkusobiv.

(72) Seetõttu leiab komisjon, et Itaalia ametiasutused ei ole esitanud piisavaid põhjendusi selleks, et kohaldada kõnealust erandit riigiabi käsitlevate eeskirjade ja eeskätt suuniste kõnealuse punkti 11.4 alusel.

(73) Seega ei saa Itaalia ametiasutuste kavandatud abi olla sel õiguslikul alusel lubatav.

(74) Itaalia ametiasutused ei ole kõnealuse abi õigusliku alusena toonud välja muid asjaolusid.

(75) Kuigi Itaalia ametiasutused ei ole antud küsimuses nõudnud äriühingute päästmise ja ümberkorraldamise suuniste kohaldamist, uurib komisjon oma vastuse ammendavuse huvides, kas antud juhul on võimalik kohaldada ühenduse suuniseid raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ([22]). Äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks riigiabi andmise esimese tingimusena peab kõnealune ettevõte olema raskustes kõnealuste suuniste tähenduses. Komisjoni käsutuses olevatest andmetest ei saa järeldada, et asjaomased ettevõtted oleksid raskustes kõnealuste suuniste tähenduses.

(76) Komisjon rõhutab seejuures, et asjaomase liikmesriigi ülesanne on täita komisjoni ees võetud koostöökohustust ja esitada kõik andmed, mille alusel komisjonil on võimalik veenduda, et erandi tegemiseks nõutavad tingimused on täidetud ([23]). Itaalia ametiasutused ei ole esitanud ühtegi dokumenti, mis võimaldaks komisjonil vaadelda tema käsutuses olevaid andmeid suuniste põhjal, vaatamata juhistele, mida komisjon menetluse avamise otsuse punktis 24 (lõppotsuse punkt 30) andis.

VII. **KOKKUVÕTE**

(77) Eelnevast lähtudes saab komisjon teha otsuse, et abi, mida Itaalia kavatseb linnukasvatussektoris rakendada, on artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi, mille suhtes ei saa kohaldada ühtegi artikli 87 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandit.

(78) Võttes arvesse, et meetmest teatati asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt ja et Itaalia ametiasutused ei ole seda rakendanud, ei ole alust nõuda abi tagasimaksmist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mida Itaalia kavatseb rakendada linnugripi vältimiseks, ei ole ühisturuga kokkusobiv.

Sellest tulenevalt ei ole kõnealuse abi rakendamine lubatav.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Itaalia Vabariigile.

Brüssel, 10. detsember 2008

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Mariann FISCHER BOEL

([22]) Vt märkus 5.

([23]) Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-171/02, Regione autonoma della Sardegna *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2123, punkt 129.